

**Cvičný test zo slovenského jazyka a literatúry
na prijímacie skúšky do 1. ročníka štvorročnej formy štúdia**

Ukážka č. 1

Jana Kirschner – Pokoj v duši

*Dolinami cesta úzka,
nekludná pieseň nechce ustať.
Utíchol les, osirel háj,
milému svojmu zbohom dnes dám.*

*Ref: Ak súdiť ťa chcú, nech súdia len
tých, čo neprajú pokoj duši boľavej.
Ak súdiť ťa chcú, nech vinia mňa,
to, čo potajme nosím v srdci, nespália,
čo život rozdelí, smrť spojí naveky.*

*Škovránok hlávku k zemi kloní,
umrela pieseň na jabloni.
utíchol les, osirel háj,
milému svojmu zbohom dnes dám.*

*Ref: Ak súdiť ťa chcú, nech súdia len
tých, čo neprajú pokoj duši boľavej.
Ak súdiť ťa chcú, nech vinia mňa,
to, čo potajme nosím v srdci, nespália,
čo život rozdelí, smrť spojí naveky.*

*Nevolám ťa k sebe, milý,
nech ťa môj hlas nepomýli,
utíchol les, osirel háj,
na cestu dnes zbohom ti dám.*

1. Urči literárny útvar (žáner) umeleckého diela:

- A) evergreen
- B) detská populárna pieseň
- C) text populárnej piesne
- D) epická báseň

2. Pomenuj rým tretej strofy a napíš jeho schému:

Názov: .....

Schéma: .....

3. Pomenuj umelecký prostriedok – tróp:

Škovránok hlávku k zemi kloní,

umrela pieseň na jabloni.

.....

4. Vypíš z ukážky č. 1 dve antonymá:

.....

.....

5. Z koľkých slabík pozostávajú verše prvej strofy?

- A) 9
- B) 10
- C) 8 a 9
- D) 8

6. Ktoré slovo je synonymom k slovu osiriet' v slovnom spojení osirel háj:

- A) odpustiť
- B) oklamať
- C) opustiť
- D) osamieť

7. Z refrénu vypíš dve slová so slabikotvornou spoluhláskou:

.....
.....

8. Urči jazykové štýly uvedených ukážok:

A) *Včera sme mali doma frmol. Foter išiel k očiarovi. Doktor mu predpisal nové škulky. Segra už týždeň naháňa topky, lebo vlašajšie sa jej rozpadli. Aj tak sa čudujem, že jej tak dlho vydržali. Mame, naopak, vyvrátilo dva dáždnyky, jeden, čo si vzala z domu ráno, keď trielila do roboty, a druhý jej vraj zasa zlomilo, lebo bol hrozitánsky vetrisko. Nevieam, či ním aj niekomu nenaložila...*

.....

B) *Administratívny štýl je štýl verejnej úradnej (oficiálnej) komunikácie, ktorá nastáva medzi súkromnou osobou a inštitúciou (alebo inou PO) či medzi inštitúciami. Je to objektívny štýl – subjekt autora, ale aj príjemcu sa vedome potláča. Znaky administratívneho štýlu (oficiálnej komunikácie) majú aj jazykové prejavy pracovnej komunikácie.*

.....

C) *Slovensko bude v budúcom roku fungovať podľa riadneho rozpočtu. Poslanci totiž napokon v stredu schválili návrh štátneho rozpočtu na rok 20XX a rozpočtu verejnej správy na roky 20XX až 20XX. Zažehnali tak hrozbu rozpočtového provizória, ktorá sa v posledných týždňoch často spomínala, najmä v súvislosti s prípadnými pozmeňujúcimi návrhmi, ktoré by zvyšovali deficit verejných financií.*

.....

D) *„Keď som si starú mater bral, bolo mi práve osemnásť rokov a šesť mesiacov,“ týmito slovami začínal sto, ba tisíc ráz všelijaké rozprávky zo svojho života nebohý môj starý otec — Pán Boh mu daj radosť večnú.“ (J. G. Tajovský: Do konca)*

.....

Ukážka č. 2

Ladislav Ťažký

Narodil sa v slovenskej rodine lesného robotníka. Vzdelanie získaval v Čiernom Balogu a v roku 1940 získal odborné vzdelanie vo Vojenskom zemepisnom ústave ako kartograf. Pracoval ako lesný robotník, neskôr na stavbe cesty Brezno – Čierny Balog – Detva.

Počas druhej svetovej vojny zaujal jednoznačný vlastenecký a protifašistický postoj. V roku 1943 bol odvelený na východný front ako mapár. Z tohto prostredia pochádza aj významná časť jeho tvorby. R. 1944 bol Nemcami zajatý a internovaný v Rumunsku. Z internačného tábora ušiel a opätovne bol chytený v Maďarsku.

Po vojne pracoval krátko ako technický kreslič v Košiciach.

*Za román *Amenmária, samí dobrí vojaci* a novelistický triptych *Dunajské hroby, Divý Adam a Hriešnica* žaluje tmu dostal v roku 1968 štátnu cenu. Za verejne prezentované postoje, v ktorých ostro odsúdil vpád vojsk Varšavskej zmluvy do Československa v roku 1968 a následne odmietal čistky vo verejnom živote, bol v roku 1970 vylúčený z KSS a zo Zväzu slovenských spisovateľov a od roku 1970 mal zákaz publikovať.*

Od roku 1979 pracoval v rôznych podnikoch a za pomoci Slovenského literárneho fondu (SLF) sa venoval aj tvorbe.

Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993, mu bola ponúknutá kandidatúra na prezidenta SR, čo však odmietol. Od roku 1990 bol čestný predseda Spolku slovenských spisovateľov.

*Až do smrti žil v Bratislave a bol literárne a publicisticky činný. Angažoval sa v organizácii *Korene a Slovakia plus* ako podpredseda. V roku 2004 mu Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre udelila čestný doktorát Dr.h.c. a prezident SR mu prepožičal Rad Ľudovíta Štúra. Pochovaný je na cintoríne v obci Veľký Klíž.*

(Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Ladislav_%C5%A4a%C5%BEk%C3%BD, upravené)

9. Urči druh, gramatické kategórie a skloňovací vzor zvýrazneného podstatného mena:

Z tohto **prostredia** pochádza aj významná časť jeho tvorby.

Druh: .....

Gramatické kategórie: .....

10. Z ukážky č. 2 vyplýva, že Ladislav Ťažký bol vylúčený z KSS, pretože

- A) počas druhej svetovej vojny bol v protifašistickom odboji.
- B) pracoval v rôznych podnikoch.
- C) odsúdil vpád vojsk Varšavskej zmluvy.
- D) odmietol ponuku kandidovať za prezidenta.

11. Od dvoch vlastnostných akostných prídavných mien, ktoré sa nachádzajú v šiestom odseku ukážky č. 2, utvor druhý stupeň prídavného mena:

.....

.....

12. Označ slovotvorný postup, ktorým vznikli slová *narodil, odsúdil, prepožičal*.

- A) spájanie
- B) skracovanie
- C) skladanie
- D) odvodzovanie

13. Podľa ktorého vzoru sa neskloňuje žiadne slovo z nasledujúcej vety:

Po vojne pracoval krátko ako technický kreslič v Košiciach.

- A) chlap
- B) žena
- C) stroj
- D) ulica

14. Skratku z nasledujúcej vety napíš slovami v správnom tvare:

V roku 2004 mu Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre udelila čestný doktorát a prezident SR mu prepožičal Rad Ľudovíta Štúra.

.....

15. Ktoré slovné druhy nie sú zastúpené vo vete (vypíš všetky):

Z internačného tábora ušiel a opätovne bol chytený v Maďarsku.

.....
.....
.....

16. Urči druh vety:

Po vojne pracoval krátko ako technický kreslič v Košiciach.

- A) jednoduchá, jednočlenná, slovesná, zvolacia
- B) jednoduchá, jednočlenná, neslovesná, oznamovacia
- C) jednoduchá, dvojčlenná, úplná, zvolacia
- D) jednoduchá, dvojčlenná, neúplná, oznamovacia

17. Urči sklady v slovných spojeniach:

- A) časť pochádza .....
- B) vlastenecký a protifašistický .....
- C) východný front .....

18. Ktoré z možností nie je jednoduchým súvetím?

- A) Až do smrti žil v Bratislave a bol literárne a publicisticky činný.
- B) Pochovaný je na cintoríne v obci Veľký Klíž.
- C) Od roku 1979 pracoval v rôznych podnikoch a za pomoci Slovenského literárneho fondu (SLF) sa venoval aj tvorbe.
- D) Vzdelanie získaval v Čiernom Balogu a v roku 1940 získal odborné vzdelanie vo Vojenskom zemepisnom ústave ako kartograf.

19. Urči vetné členy vo vete (vetné členy vypíš slovom):

Nachádzajú sa tu aj dve umelo vytvorené jazerá.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

20. Vypíš spisovné slová:

lízanka, daj si odpich, vegetiť, špáradlo, moderný, do blba, to je humáč, vysoliť

.....

.....

Pravopisné cvičenie

Doplň i/i, y/ý a hlásky

Slniečko dne_ pekne sviet_.

Tepl_ vetr_k pofukuje a strapat_ mu jeho kučeravé vlas_.

Zakr_l si oči rukam_, ab_ ho slnko ta_ neoslepovalo.

Do lesa u_ bolo bl_zko.

Tu ho obklop_ tajomné šero a odd_ chne si od horúčav_.

Jeho ps_k zrazu čosi zavetr_l.

Ob_dvaja zastal_ a vyčkával_.

Na neďalekej lú_ke sa objav_l srnec.

V_del, ako sa pasie, nechcel ho vyruš_ť.

Preto pomal_m krokom ob_šiel čist_nku.

Prišiel k húšt_ne, odkia_ sa oz_val_ tis_ce vtáč_ch hrdielok.

Pochop_l, že touto vtáčou piesňou nás les pros_, ab_ sme chránil_ pr_rodu.

Ve_ všetko nav_kol je také krásne, že to stoj_zato.